

промисловості та транспорту за рахунок розвитку наукомістких галузей і виробництв з низькою енергоємністю та матеріаломісткістю. До основних міжгалузевих заходів енергозбереження віднесені:

- впровадження автоматизованих систем керування енергоспоживанням;
- використання економічних систем і приладів електроосвітлення;
- впровадження сучасних систем і засобів силової електроніки;
- вдосконалення систем теплопостачання;
- використання сучасних технологій спалювання низькоякісного твердого палива;
- вдосконалення структури парку електроприладів у галузях тощо [3].

Отже, потенціал енергозбереження в Україні досить високий. Це визнають усі фахівці та представники влади. Визначено, що за рахунок потенціалу енергозбереження в Україні енергоємність ВВП до 2030 року зменшиться у 2 рази. У зв'язку із даним потенціалом (можливостями) в Україні, заходи із енергозбереження передбачені в багатьох стратегічних підприємствах, що стимулюються та підтримуються державою.

Література:

1. Булгакова М. Енергозбереження в Україні: правові аспекти і практична реалізація / М. Булгакова, М. Приступа. – Рівне : О. Зень, 2011. – 56 с.
2. Джеджула В.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення енергоефективності промислових підприємств / В.В. Джеджула. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsuni/2012_11_1/Dghedula.pdf.
3. Енергетична стратегія України на період до 2030 року. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc.
4. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2009 році / С.Ф. Єрмілов, Ю.П. Яценко., В.В. Григоровський, В.М. Геєць, В.Е. Лір та ін. – К. : НАЕР, 2009. – 58 с.
5. Збірник основних нормативно-правових актів у галузі ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів. – Луганськ, 2011. – 184 с.

УДК 621.311

Т.В. Романова, к.е.н., доцент,
Т.І. Кудря, студент,
М.О. Беніна, студент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ПОТЕНЦІАЛ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

До найактуальніших проблем сучасного суспільства належить організація раціонального енергоспоживання з мінімальним негативним впливом на навколишнє середовище, обачливим використанням енергетичних ресурсів за розумного та достатнього задоволення технологічних і побутових потреб громадян у всіх видах і формах енергії.

Питання обмеженості енергетичних ресурсів та їх неощадливого використання з кожним роком набувають все більшої ваги. Світова спільнота вживає активних дій щодо зменшення негативного впливу людини на планету, підвищення ефективності використання існуючих ресурсів та пошуку нових, ефективніших джерел енергії.

Згідно з декларацією, підписаною 162 країнами (серед них Україна), у 1992 за підсумками конференції у Ріо-де-Жанейро сталий розвиток визначено як пріоритетний напрямок розвитку людства [2].

Екологічний аспект сталого розвитку передбачає мінімізацію людського впливу на довкілля. Незважаючи на зусилля світової спільноти з популяризації нетрадиційних джерел енергії та енергоефективності, більша частина економіки світу досі працює на викопних енергоносіях. У кінцевому результаті це призводить до катастрофічних змін клімату, котрі ми спостерігаємо вже тепер. У цій ситуації особливої ваги набуває питання ефективного використання енергоресурсів. Україна має дуже високу енергоємність ВВП, або, інакше кажучи, економіка країни є надзвичайно енергозатратною. Цей показник розраховується як частка вартості енергоресурсів у ВВП країни.

Хоча за останні десять років в Україні спостерігається позитивна динаміка зниження ЕВВП, вона продовжує залишатися достатньо високою і в 2,1–3,7 рази перевищує енергоємність економічно розвинутих країн, що примушує забезпечувати конкурентоспроможність вітчизняних товарів за рахунок, наприклад, продажу товарів за демпінговими цінами або зниження витрат на оплату праці.

Посилена орієнтація на енергозбереження є чи не єдиним логічним шляхом розвитку енергетики країни, яка щороку витрачає лише на закупку іноземного газу біля 7,5 млрд. доларів (а це майже п'ята частина державного бюджету). Але реалізація цього шляху розвитку не можлива без державної підтримки. І така підтримка, формально, є: затверджена Енергетична стратегія України, реалізується Галузева програма енергозбереження, ще у 1996 році була прийнята Комплексна програма енергозбереження. Проте, проаналізувавши результати виконання програми енергозбереження, стає очевидною її неефективність. Виконання програми становить близько 30%, і це при тому, що вона була затверджена до 2010 року. У виконанні двох інших документів також не досягнуто значних успіхів.

Загалом потенціал енергоефективності будь-якої країни можна поділити на дві складові: заходи у промисловості та заходи у комунальній сфері [1, с.4].

Розділ 7 Енергетичної стратегії України на період до 2030 року визначає пріоритетні напрямки та обсяги енергозбереження в Україні, потенціал розвитку відновлюваних та нетрадиційних джерел енергії в Україні. Зокрема в даному документі визначені наступні складові частини структури потенціалу енергозбереження.

Технічна (технологічна) складова потенціалу енергозбереження:

- підвищення ефективності виробництва (видобутку), перетворення, транспортування та споживання енергоресурсів і відповідно зниження

енергоемності продукції та надання послуг за рахунок впровадження новітніх енергоефективних технологій та енергозберігаючих заходів.

Структурна складова потенціалу енергозбереження:

- зміна макроекономічних пропорцій в економіці з метою зниження рівнів енергоспоживання;
- зменшення питомої ваги енергоемних галузей і виробництв промисловості та транспорту за рахунок розвитку наукомістких галузей і виробництв з низькою енергоемністю та матеріаломісткістю.

Впровадження галузевого енергозбереження відбувається за такими основними напрямками:

- впровадження нових енергозберігаючих технологій та обладнання;
- удосконалення існуючих технологій та обладнання;
- скорочення втрат енергоресурсів;
- підвищення якості продукції, вдосконалення та скорочення втрат сировини та матеріалів;
- заміщення і вибір найбільш ефективних енергоносіїв.

До основних міжгалузевих заходів енергозбереження віднесені:

- використання сучасних ефективних систем обліку та контролю за витратами енергоресурсів;
- використання вторинних енергетичних ресурсів;
- впровадження автоматизованих систем керування енергоспоживанням;
- використання економічних систем і приладів електроосвітлення;
- впровадження сучасних систем і засобів силової електроніки;
- вдосконалення систем теплопостачання;
- використання сучасних технологій спалювання низькоякісного твердого палива;
- вдосконалення структури парку електроприладів у галузях тощо [1, с.13].

Отже, потенціал енергозбереження в Україні існує, про це говорять усі фахівці та визнають і представники влади, тому, у зв'язку із даними можливостями в Україні, заходи із енергозбереження передбачені в багатьох стратегічних та програмних документах держави та відповідно стимулюються державою. Заплановано, що за рахунок потенціалу енергозбереження в Україні енергоемність ВВП до 2030 року має зменшитись удвічі.

Література:

1. *Енергозбереження в Україні: правові аспекти і практична реалізація.* – Рівне: видавець О.Зень, 2011. 48-с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://escosys.narod.ru/2012_8/art211.pdf.
2. *Зеркалов Д. В. Енергозбереження в Україні: монографія / Д.В. Зеркалов.* – Х.: Основа, 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zerkalov.org/files/evuzm.pdf>